

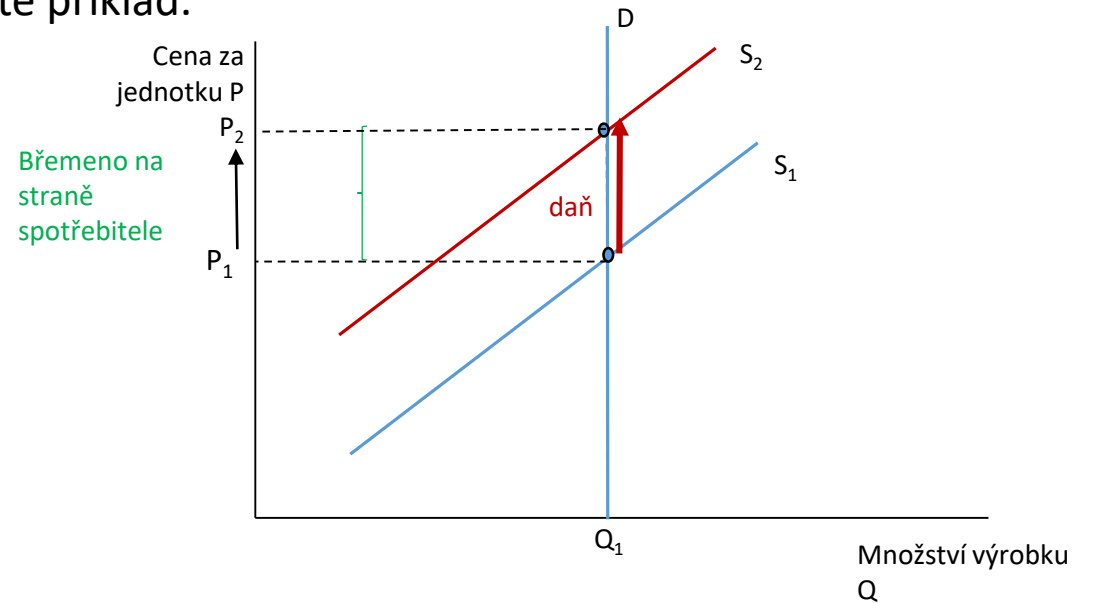
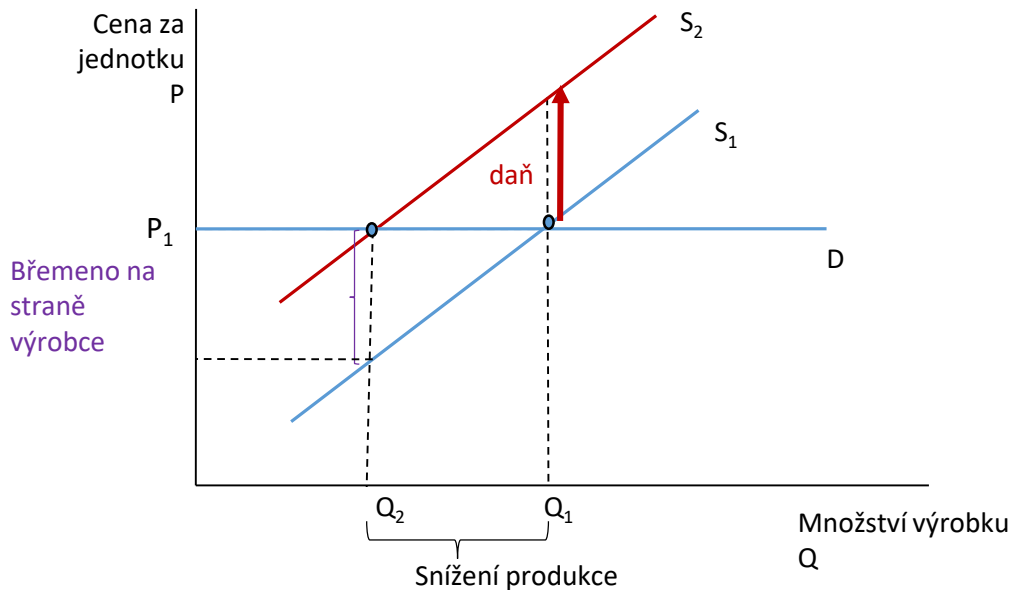
Daňová teorie - doplnění, žádoucí charakteristiky zdanění, daně a distribuční spravedlnost

Eliška Vejchodská

3. Jediné, na čem záleží, je elasticita nabídky a poptávky. Relativně vyšší elasticita jedné strany trhu vítězí v přesunutí daňového břemene na protistranu.

Jaký efekt bude mít daň při zcela neelastické poptávce? Nakreslete a vymyslete příklad.

Příjem fyzických osob v ČR – daň platí zaměstnanci, část sociálního a zdravotního pojištění placena zaměstnancem a část zaměstnavatelem. Jaký je důvod? Jak to ovlivní daňové břemeno nesené zaměstnanci?

Během koronaviru v ČR došlo ke zrušení daně z nabytí nemovitosti (daň 4 % z kupní ceny). Ministryně financí Schillerová to zdůvodňovala pomocí rodinám při koupi nemovitostí – neponesou váhu daňového zatížení touto daní. Je to zcela správná argumentace? Čím se zrušení této daně na trhu nemovitostí také projevilo?

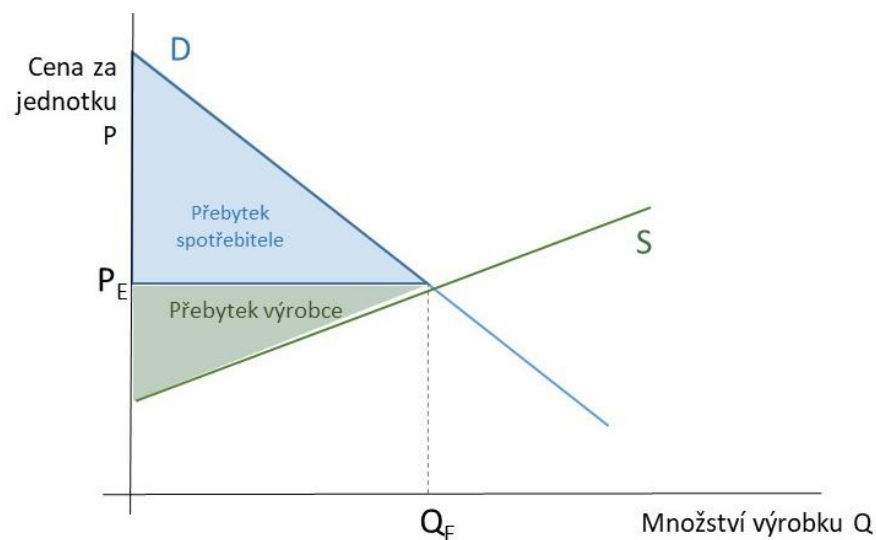
Neefektivnost spojená se zdaněním

- Snahy o vyhnutí se dani mají negativní dopady na ekonomickou efektivnost

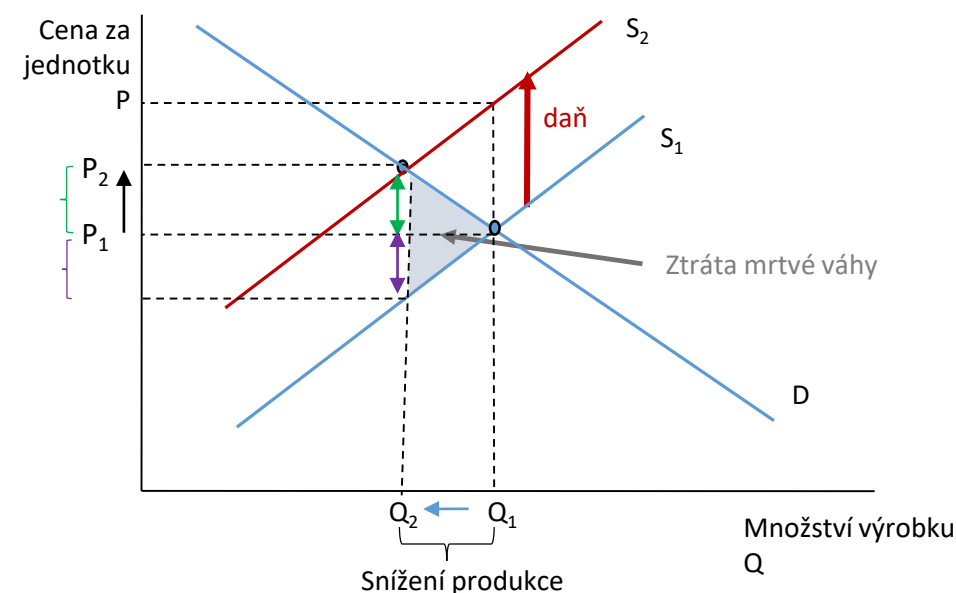
[Jak daně ovlivňují architekturu:](#)

- Se zdaněním je obvykle spojena ekonomická neefektivnost – snížení ekonomické efektivity o ztrátu mrtvé váhy

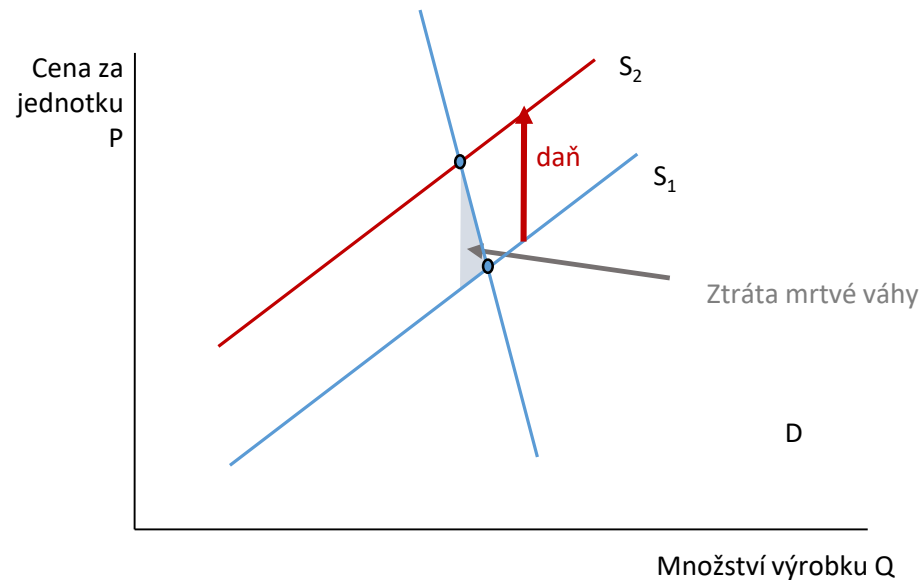

Břemeno na straně spotřebitele
Břemeno na straně výrobce

Žádoucí charakteristiky zdanění I

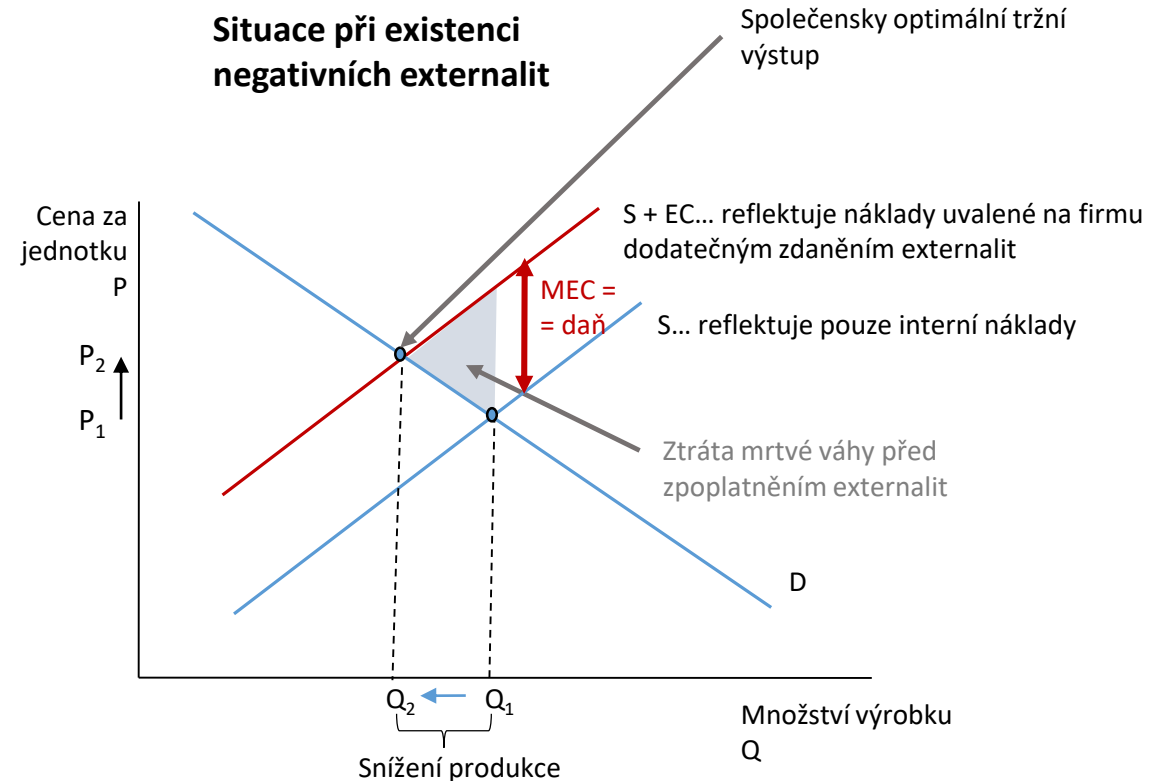
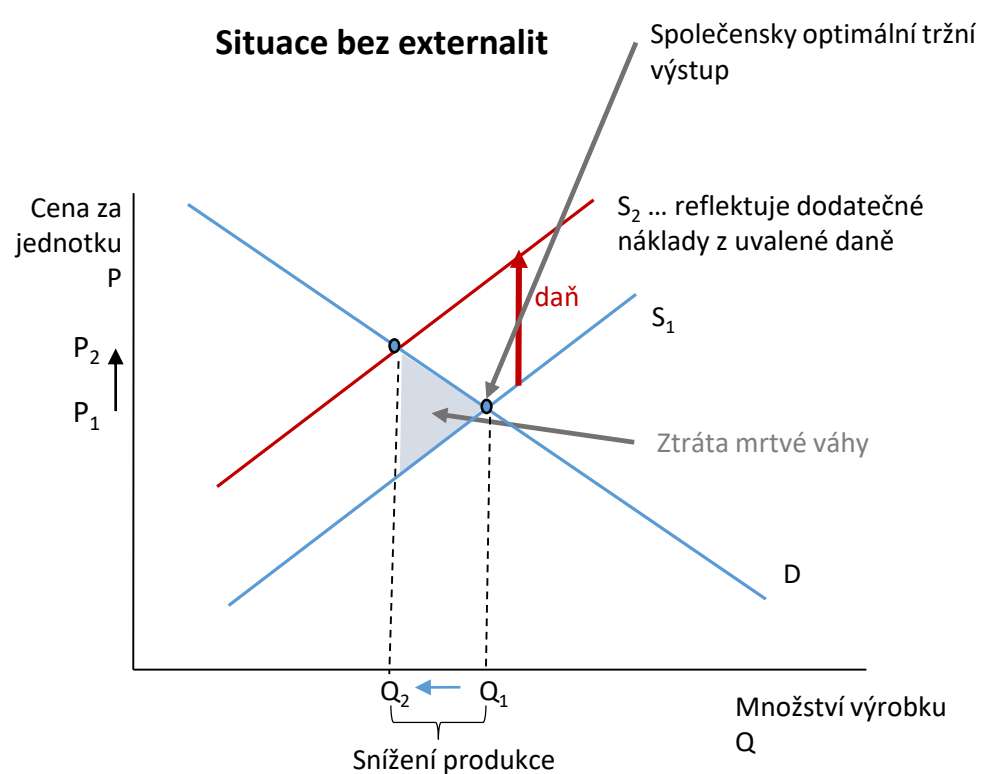
- Ekonomická efektivnost: vysoká míra efektivnosti
 - Ramseyho pravidlo – danit komodity tak, aby došlo k co nejnížší ztrátě ekonomické efektivnosti – např. ty s nejnižší elasticitou (půda; ale to jsou i základní potraviny)

Najdete v daňovém systému ČR daň uvalenou na komoditu s neelastickou poptávkou?

Ale, při existenci negativních externalit:

- Zdaněním externalit (Pigouova daň) dojde k nápravě – zvýšení ekonomické efektivity

Žádoucí charakteristiky zdanění II

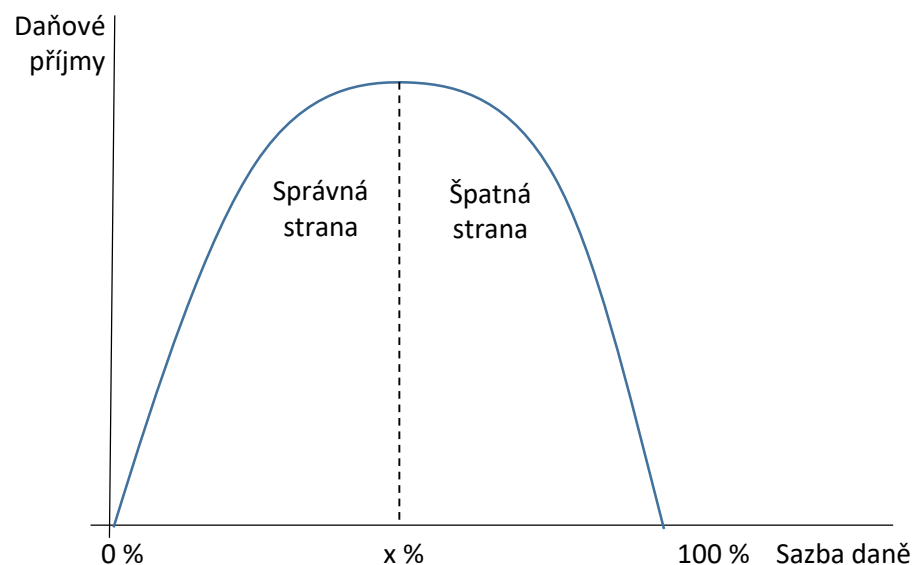
- Nízká administrativní náročnost: výběr administrativně málo náročný, jak pro veřejný subjekt, tak pro daňového poplatníka.
- Flexibilita vzhledem k ekonomickým cyklům (např. přirozený stabilizátor daň ze zisku právnických osob)
- Politická odpovědnost a transparentnost: informace o výši a účelech daně
- Spravedlnost ve smyslu, jakým způsobem zdanění reflektuje rozdíly ve schopnosti odvádět daň odlišných sociálních skupin ve společnosti
 - Regresivní: % odvedených daní s rostoucím příjmem klesá - daň z hlavy (snaha o zavedení v UK v r. 1990 namísto daně z nemovitostí)
 - Proporcionální zdanění: % odvedených daní s rostoucím příjmem konstantní
 - Progresivní zdanění: % odvedených daní s rostoucím příjmem rostoucí

*Jaký způsob zdanění máme v České republice?
Jaký způsob považujete za spravedlivý?*

Reakce pracujících na změnu daně z příjmu

- Lafferova křivka
- Empirické testy reakcí na změnu daňové zátěže:
 - Elasticita nabídky práce:
 - Hlavní výdělečná síla v rodině: 10% snížení platu → 1% snížení času věnovaného práci (elasticita 0,1)
 - Vedlejší výdělečná síla v rodině: dříve elastičtější (0,5-1), ale nyní spíše klesá (? rostoucí emancipace žen)

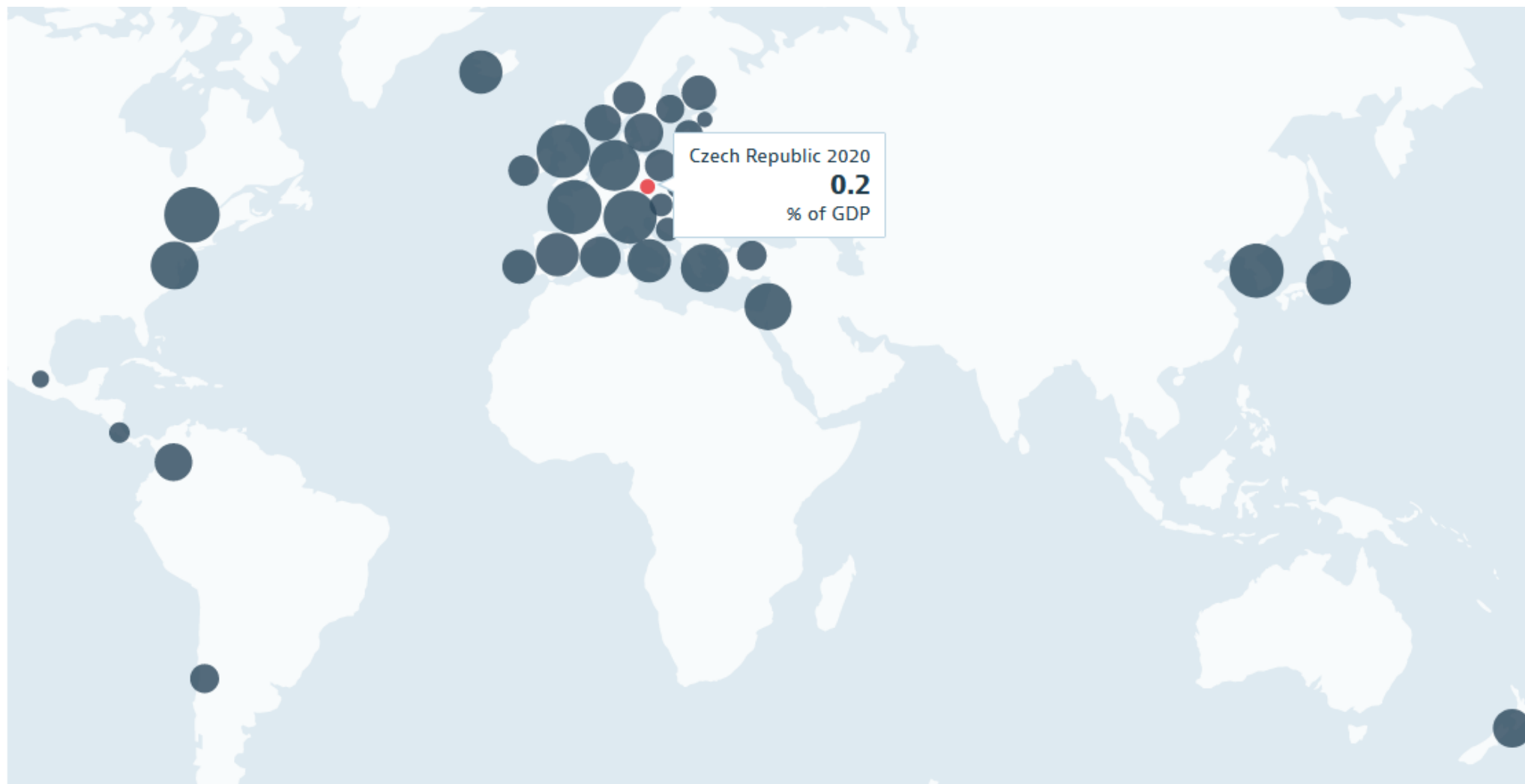

Liz Truss v UK: snížení daní z příjmu pro bohaté s cílem získat víc peněz do rozpočtu díky jejich zvýšenému úsilí. Měl tento plán naději na úspěch?

Majetkové daně – daň dědická

- Warren Buffett k dani dědické: převedení nezdaněného majetku na děti je kazí a snižuje jim motivaci se snažit; věnoval 4/5 svého majetku nadacím
- Odpůrci daně dědické: majetek je tak zdaněn 2x
- Situace v Německu: Dědická daň 30 % vs. ČR 0 %

Majetkové daně – daň z nemovitých věcí

Majetkové daně – daň každoroční z celého majetku

- Existuje v několika zemích OECD

Country/plan	Years of enforcement [1]	Revenue as % of GDP [2]	Top marginal rate		Exemption level	
			Most recent [3a]	Ever [3b]	Single [4a]	Married [4b]
Austria	1954–1994	0.14%	1.00%	1.00%	None	None
Denmark	1903–1997	0.06%	0.70%	2.20%	€ 320,657	€ 641,314
Finland	1919–2006	0.08%	0.80%	4.00%	€ 250,000	€ 500,000
France	1982–1986, 1989–2017	0.22%	1.50%	1.80%	€ 1,300,000	€ 1,300,000
Germany	1952–1997	0.11%	1.00%	2.50%	€ 61,355	€ 122,710
Iceland	1096–2006, 2010–2015	0.48%	2.00%	2.00%	€ 473,248	€ 630,997
Ireland	1975–1978	0.10%	1.00%	1.00%	€ 88,882	€ 126,974
Luxembourg	1934–2006	0.55%	0.50%	0.50%	€ 2,500	€ 5,000
Netherlands	1965–2001	0.18%	0.70%	0.80%	€ 90,756	€ 113,445
Norway	1892–present	0.45%	0.85%	1.10%	€ 157,833	€ 315,666
Spain	1977–2008, 2011–present	0.18%	0%–3.75%	3.75%	€ 400,000– 700,000	€ 800,000– 1,400,000
Sweden	1947–1991; 1991–2007	0.19%	1.50%	4.00%	€ 166,214	€ 221,619
Switzerland	(1840–1970)– present	1.08%	0.1%–1.1%	3.72%*	€ 25,380– 116,250	€ 51,150– 232,500

Zdroj: Scheuer a Slemrod, 2021

- Thomas Piketty: návrh - každoroční 2% majetková daň
- Joseph Stiglitz: majetková daň sníží rent-seeking a podpoří tak zdravý ekonomický růst – situace v USA

Zdroje:

- GRUBER, Jonathan. Public Finance and Public Policy. 2011.
- SCHEUER, Florian; SLEMROD, Joel. Taxing our wealth. *Journal of Economic Perspectives*, 2021, 35.1: 207-30.